

แนวทางสำหรับตรวจเช็คการเขียนข้อสอบ

มยุรี คุรงค์พันธ์

แนวทางสำหรับพิจารณาตรวจเช็ควิธีการเขียนข้อสอบ (ของตนเองหรือของผู้อื่น) ที่จะกล่าวต่อไปนี้ จะเน้นในเรื่อง คำสั่งหรือคำชี้แจงในการทำข้อสอบ (Instructions หรือ Directions) เนื้อหาของข้อสอบ (Content) รูปแบบข้อสอบและการจัดวางตัวข้อสอบ (Item format และ Layout of the test) และการให้คะแนน (Scoring)

คำสั่งหรือคำชี้แจงในการทำข้อสอบ

1. คำสั่งในแต่ละส่วนย่อยของข้อสอบควรที่รัดชัดเจนหรือไม่ ข้อสอบทุกข้อในส่วนย่อยนั้น ๆ เข้ากันได้กับคำสั่งดังกล่าวหรือไม่
2. ศัพท์ที่ใช้ในคำสั่ง (และในตัวข้อสอบด้วย) อยู่ในระดับพอเหมาะกับความสามารถของผู้สอบหรือไม่

จุดมุ่งหมายของการให้คำสั่งหรือคำชี้แจงในการทำข้อสอบ ก็เพื่อให้ผู้สอบทุกคนได้เริ่มต้นทำข้อสอบอย่างเสมอภาคกัน ถ้าภาษาที่ใช้ในคำสั่งยากหรือสับสน ผู้ออกข้อสอบจะไม่มีทางรู้ว่า ผลการสอบที่ออกมาเท่านั้น เป็นเพราะพื้นความรู้ของผู้สอบเกี่ยวกับทักษะนั้น ๆ หรือไม่ หรือเป็นเพราะผู้สอบไม่เข้าใจคำสั่ง (แฮร์ริส, 1969)

ซีตัน (1975) ได้แนะนำว่า ในการเขียนคำสั่งข้อสอบควรหลีกเลี่ยงศัพท์เฉพาะทางไวยากรณ์ เช่น ไม่ควรเขียนว่า

1. Put the correct *pronoun* in the blanks.
2. Choose one of the following *verbs* to go in each blank space and put it in the correct tense.

ในประโยคที่ 1 ควรใช้ “words like the following” แทน “pronoun” (พร้อมทั้งมีตัวอย่างประกอบ) ในประโยคที่ 2 ก็เช่นกันควรใช้ “words” ไม่ใช่ “verbs”

3. มีตัวอย่างประกอบคำสั่งหรือไม่ แฮริส (1969) กล่าวว่า ถ้าเป็นไปได้ ควรจะมีตัวอย่างหนึ่งหรือสองตัวอย่าง เพื่อให้ผู้สอบที่หวัห้ำหรือไม่เคยทำสอบแบบนั้นมาก่อนรู้ว่าตนจะต้องทำอะไรบ้าง ส่วนฮัตตัน (1975) มีความเห็นว่า แม้แต่ในคำสั่งที่ให้ผู้สอบเขียนเครื่องหมาย ถูกหน้าคำตอบที่ถูกก็ควรมีเครื่องหมาย ✓ กำกับไว้เป็นตัวอย่างด้วย การสั่งให้ขีดฆ่า วง หรือขีดเส้นใต้ข้อที่ถูกก็เช่นเดียวกันควรมีตัวอย่างประกอบให้เห็นชัดเจน

4. ในคำสั่งระบุเจตนาของผู้ออกข้อสอบไว้ชัดเจนหรือไม่ว่า จะยอมให้ผู้สอบเถาได้หรือไม่ ทั้งนี้หากไม่ต้องการให้ผู้สอบใช้วิธีเถาคำตอบ ควรระบุให้ชัดเจนว่าจะมีการหักคะแนนถ้าตอบผิด

5. สำหรับข้อสอบประเภทจำกัดรูปประโยค หรือประเภทให้ตอบได้โดยอิสระ คำสั่งกำหนดความสั้นยาวของคำตอบหรือไม่

6. ผู้สอบทราบหรือไม่ว่าตนมีเวลาทำข้อสอบทั้งหมดและแต่ละส่วนย่อยเท่าใด ถ้าข้อสอบในส่วนย่อยเป็นการสอบแข่งเวลา (เช่น ในการสอบ (TOEFL) ผู้สอบควรจะได้รับทราบก่อนล่วงหน้าด้วย แฮริส (1969) ไม่สนับสนุนการสอบแข่งเวลาชนิดที่ผู้สอบร้อยละ 10-15 ทำไม่ทัน

7. คำสั่งระบุหรือไม่ว่า คะแนนแต่ละส่วนย่อยและคะแนนรวมทั้งหมดเป็นเท่าไร

๕ เนื้อหา

1. (ถ้าการสอบนั้นเป็นการสอบสัมฤทธิ์ผล) เนื้อหาของข้อสอบครอบคลุมมุ่งหมายของวิชานั้นหรือไม่ มีส่วนใดของข้อสอบที่ไม่ได้สอน ไม่ได้เรียน หรือไม่ (ลักษณะข้อสอบที่ดีควรจะเอื้ออำนวยให้ผู้สอบได้แสดงความสามารถในการใช้ความรู้ที่ได้เรียนในวิชานั้น ๆ มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่)

2. การทดสอบนั้นได้ทดสอบทักษะทางการรับ (receptive skills คือการฟังและการอ่าน) หรือการผลิต (productive skills คือการพูดการเขียน) ข้อสอบได้ทดสอบเฉพาะทักษะที่ต้องการจะทดสอบเป็นผลสำเร็จหรือไม่

3. เนื้อหาของข้อสอบครอบคลุมองค์ประกอบต่างๆ ของภาษาที่ต้องการหรือไม่ (เช่น เรื่องเสียง ไวยากรณ์ ศัพท์ ลีลาการเขียน เป็นต้น) การทดสอบนั้นต้องการที่จะวัดความสามารถในการใช้ภาษาได้ตามจุดมุ่งหมายของวิชานั้น ๆ อย่างแท้จริง หรือเพียงแค่วัดความเข้าใจเป็นบางส่วน และตัวข้อสอบเองมีลักษณะดังที่ต้องการหรือไม่

ถ้าต้องการวัดความสามารถอย่างแท้จริงของผู้สอบเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใด ข้อสอบเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ จะต้องมีความพอสมควร (โคเฮน, 1974) ตัวอย่างเช่น ถ้าในข้อสอบมีคำถามเกี่ยวกับ tag questions เพียงข้อเดียว (เช่น He didn't go, _____ he ? ตอบ did) ถึงแม้ผู้สอบจะตอบได้ถูกผู้ทำการทดสอบก็ไม่ควรสรุปเอาว่าผู้สอบรู้จักการใช้ tag questions เป็นอย่างดี เพราะคำตอบที่ถูกเพียงข้อเดียวนั้นอาจเป็นผลมาจากการเดาก็เป็นไปได้ ถ้าผู้เขียนข้อสอบไม่สามารถทดสอบเรื่องทุกเรื่องที่มีในหลักสูตรของวิชานั้น ๆ ได้ เพราะไม่มีเวลาพอ ก็ควรจะเลือกทดสอบเฉพาะเรื่องที่เน้นมากที่สุดในเวลาเรียน เรื่องที่จะเป็นประโยชน์มากที่สุดแก่ผู้เรียน และเรื่องที่มีผู้เรียนมีปัญหามากที่สุด

4. มีการคำนึงหรือไม่ว่า ลีลาการเขียนแบบใด (เช่น แบบ formal, casual, intimate) หรือภาษาถิ่นแบบไหน (เช่น standard, nonstandard) ที่ถือว่าถูกต้องในการสอบนั้น ๆ ผู้สอบทราบถึงเรื่องนี้หรือไม่ (นั่นก็คือ มีการอธิบายถึงเรื่องนี้ในคำสั่งหรือเปล่า) ถ้าผู้เขียนข้อสอบต้องการให้ภาษาที่ใช้เป็นภาษา “แบบพูดคุยกัน” (เช่น ในการตอบคำถามสั้น ๆ เกี่ยวกับความเข้าใจในการฟัง) ข้อสอบที่ออกมามีลักษณะเช่นที่ว่านี้หรือไม่

5. ข้อสอบบางข้อหรือหลาย ๆ ข้อ ทดสอบสิ่งทีนอกเหนือจากผู้เขียนข้อสอบตั้งใจจะทดสอบหรือไม่

รูปแบบข้อสอบและการจัดวางตัวข้อสอบ

1. ข้อสอบทั้งหมดสั้นหรือยาวเกินไปหรือไม่ (ถ้าสั้นเกินไป การทดสอบนั้นอาจเชื่อถือไม่ได้)

2. มีการทดสอบเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเกินไปหรือน้อยเกินไปหรือไม่ (การทดสอบมากเกินไปอาจเป็นการชี้ช่องคำตอบให้ผู้สอบ แต่ถ้าทดสอบน้อยไป ก็จะไม่ได้อะไรพอที่จะวินิจฉัยปัญหาของผู้สอบ)

3. การจัดลำดับข้อสอบต่าง ๆ ซึ่งทดสอบเรื่องเดียวกันนั้นคือพอที่จะไม่ทำให้ข้อสอบข้อหนึ่งเป็นการบอกรับคำตอบอีกข้อหนึ่งหรือไม่

4. มีข้อสอบข้อใด หรือส่วนใดง่ายหรือยากเกินไปหรือไม่ (การวิเคราะห์ข้อสอบ – Item Analysis จะช่วยตอบปัญหาข้อนี้ได้)

5. คำตอบที่ถูกของข้อสอบประเภทถูก/ผิด หรือให้เลือกตอบเป็นไปแบบสุ่มหรือไม่ (นั่นก็คือข้อสอบถูก/ผิด ไม่ควรจะถูกทุกข้อหรือผิดทุกข้อ ส่วนในข้อสอบแบบให้เลือกตอบ คำตอบที่ถูกไม่ควรจะเป็น “a” หรือ “b” หรือ “c” เสมอไป)

ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับข้อสอบประเภทให้เลือกตอบก็คือ ผู้สอบมีโอกาสเดาคำตอบได้เรื่องนี้อาจแก้ไขโดยเพิ่มคำตอบที่ให้เลือกให้มากขึ้น เช่น จาก 3 เป็น 4 ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นแล้ว ผู้สอบจะมีโอกาสเพียง 25% ที่จะเดาคำตอบได้ถูก แทนที่จะมีโอกาสถึง 33% ถ้ามีคำตอบให้เลือกเพียง 3 คำตอบ แต่ทั้งนี้ต้องหมายความว่า คำตอบที่ให้เลือกทุกคำตอบจะต้องตีเท่าเทียมกันในสายตาของผู้สอบซึ่งไม่ทราบคำตอบที่แน่นอน

6. ลักษณะการเรียงลำดับข้อสอบเป็นเช่นไร ผู้สอบที่อ่อนที่สุดพอจะทำข้อสอบในช่วงแรกๆ ได้หรือไม่

ปัญหาที่มักพุดกันอยู่บ่อย ๆ คือ ข้อสอบควรจะเรียงลำดับจากง่ายไปยากหรือข้อยากง่ายควรจะคละกันไป ถ้าข้อสอบยากขึ้น ๆ ตามลำดับ ไม่นานนักผู้สอบจะนึกท้อ ถ้ายิ่งทำข้อใดไม่ได้ ก็อาจจะไม่ยอมทำข้อต่อจากนั้นอีก (Educational Testing Service, 1967) แต่ถ้าผู้สอบทำข้อสอบไม่ได้หลายข้อเข้าตั้งแต่แรกเริ่ม เพราะข้อสอบยากเกินไป ก็จะมีหมกค้ำลังใจที่จะทำส่วนที่เหลือ เพราะฉะนั้นถ้าคิดในแง่การให้กำลังใจแล้ว ควรจะเรียงข้อสอบจากง่ายไปยาก (ริเวอร์ส, 1968) หรืออาจจะเริ่มจากข้อที่ค่อนข้างง่ายก่อนแล้วจึงเอาข้อข้อยากง่ายคละกันไป (โคเฮน, 1974)

7. รูปแบบของการตอบข้อสอบเหมาะสมกับเรื่องที่ต้องการทดสอบหรือไม่ (เป็นต้นว่า ในการทดสอบเรื่องศัพท์ ถ้าจะใช้วิธีจับคู่กัน จะดีกว่าการเลือกตอบหรือการเติมคำใหม่ หรือว่า ถ้าใช้รูปแบบหลาย ๆ อย่างด้วยกันจะดีกว่า)

รูปแบบของการตอบข้อสอบอาจจะกำหนดแน่นอนตายตัว หรือกำหนดโครงสร้างของประโยคหรือเปิดให้ตอบโดยอิสระ ตัวอย่างของประเภทแรก คือ ข้อสอบแบบถูกผิด แบบให้เลือกตอบ และแบบจับคู่ ส่วนตัวอย่างของประเภทที่สองได้แก่ การเรียงลำดับ (เช่น ให้ผู้สอบเรียงคำต่าง ๆ ให้เป็นประโยค ซึ่งอาจจะเรียงได้หลายวิธี) การเขียนขึ้นใหม่จากของเดิม (เช่น การสอบแบบเขียนตามคำบอก – (Dictation) หรือการพูดขึ้นใหม่จากของเดิม เช่น การท่องจำ การพูดทวน การเลียนแบบ) การอธิบาย (เช่น อธิบายหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำที่ให้) และการเติมคำให้ครบ ส่วนรูปแบบของการตอบข้อสอบโดยอิสระก็มี เช่น การเขียนเรียงความ และการพูดสุนทรพจน์

8. รูปแบบของการบ่อนข้อสอบเหมาะสมหรือไม่ (ตัวอย่างเช่น ผู้สอบควรจะได้ฟังตัวข้อสอบจากเทป มากกว่าที่จะอ่านจากกระดาษข้อสอบ หรือว่าควรจะเป็นทั้งสองอย่าง)

การบ่อนข้อสอบอาจจะเป็นในรูปของการพูด (เช่น ฟังจากเทป) ตัวหนังสือจากกระดาษข้อสอบรูปภาพ หรือใช้รูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่งในสามอย่างนี้ด้วยกัน ผู้เขียนข้อสอบควรต้องตระหนักดีว่าการทดสอบการฟังประเภทที่ให้ผู้สอบฟังคำถามแล้วเลือกเอาคำตอบที่ถูกในกระดาษข้อสอบนั้นเป็นการทดสอบการอ่านและการฟังพร้อม ๆ กัน ถ้าต้องการทดสอบเฉพาะการฟังอย่างเดียว คำตอบที่ให้เลือกก็ควรให้ผู้สอบฟังจากเทปด้วย

9. การจัดวางตัวข้อสอบเป็นอย่างไร

ก. ข้อสอบแต่ละข้อและคำตอบที่ให้เลือกรเรียงตามยาวหรือตามขวาง ทุกข้ออยู่ในลักษณะเดียวกันหรือไม่ ถ้าในกระดาษข้อสอบเรียงอย่างหนึ่ง แต่ในกระดาษคำตอบเรียงอีกอย่างหนึ่งคงตัวอย่างต่อไปนี้ จะทำให้ผู้สอบสับสนและอาจทำข้อสอบผิดพลาดไปหมด

ในกระดาษข้อสอบ

1. You'd already left by seven o'clock, you ?
A. didn't B. weren't C. hadn't D. haven't
2. If you take swimming lessons, you soon.
A. will be able to swim C. can swim
B. swim D. shall have swum

3. Did anyone tell Tom the careless error he made ?

- A. off B. over C. on D. about

ในกระดาษคำตอบ

Put a cross (X) in the box containing the letter of the correct answer.

1. A B C D 2. A B C D 3. A B C D
4. A B C D 5. A B C D 6. A B C D

ข: ช่องว่างระหว่างและภายในข้อสอบแต่ละข้ออยู่ในช่วงพอเหมาะหรือไม่

ค: ตัวหนังสืออ่านได้ชัดเจนหรือไม่ มีการสะกดผิดหรือแก้คำผิดมากไหม

10. ตัวข้อสอบได้รับการตรวจเช็คจากเจ้าของภาษาแล้วหรือยัง (รวมทั้งจากผู้ที่ไม่ได้เป็นเจ้าของภาษาค้วย ถ้าเป็นไปได้) จะได้เอาตัวลวง (distractors) ที่ไม่ดีหรือข้อสอบข้อที่สับสนหรือมีปัญหาออกเสีย

การให้คะแนน

1. มีการกำหนดวิธีการให้คะแนนข้อสอบทั้งหมดและข้อสอบแต่ละส่วนย่อยอย่างเหมาะสมหรือไม่

ผู้เขียนข้อสอบควรต้องคำนึงด้วยว่า จะต้องใช้เวลานานเท่าใดในการตรวจให้คะแนนข้อสอบประเภทหนึ่ง ๆ รวมทั้งวิธีการที่ง่ายที่สุดในการให้คะแนนด้วย (เช่น จะใช้เครื่องตรวจหรือให้คนตรวจ ถ้าใช้เครื่อง กระดาษคำตอบต้องมีแยกต่างหาก) นอกจากนี้ ถ้าข้อสอบเป็นแบบปรนัย การให้คะแนนก็เชื่อถือได้มากขึ้น (นั่นก็คือผู้ตรวจต่างให้คะแนนได้ตรงกันหมด)

2. ข้อสอบแต่ละข้อและแต่ละส่วนได้รับน้ำหนักคะแนนเหมาะสมหรือไม่ (โดยดูในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวข้อสอบกับจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ของวิชานั้น ๆ และสิ่งที่ได้รับการเน้นหนักเป็นพิเศษในห้องเรียน)

แนวทางที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้เขียน ได้รวบรวมจากข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาหลายท่านและจากประสบการณ์ของผู้เขียนเองซึ่งเคยพบว่า ในบางครั้ง ผู้ออกข้อสอบมักจะหลงลืมมิได้ตรวจเช็คข้อสอบอย่างละเอียดหลังจากที่ออกข้อสอบแล้ว ซึ่งทำให้เกิดการผิดพลาดได้ บทความนี้จึงอาจใช้เป็นแนวทางสำหรับตรวจเช็คข้อสอบที่เขียนแล้วหรืออาจใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่ไม่เคยออกข้อสอบมาก่อน

หนังสืออ้างอิง

- Cohen, A.D. Second Language Testing. In Celce-Murcia, M. and McIntosh, L. (eds.) *Teaching English as a Second Language*. Massachusetts : Newbury House, 1979, 331-360
- Cooper, R.L. Testing. In Allen, H.B. and Campbell, R. (eds.) *Teaching English as a Second Language : A Book of Readings*. New York : McGraw-Hill 1972. 330-346.
- Educational Testing Service. *Handbook : Cooperative Primary Tests*. Princeton. New Jersey, 1967.
- Harris, D.P. *Testing English as a Second Language*. New York : McGraw-Hill, 1960.
- Heaton, J.B. *Writing English Language Tests*. London : Longman, 1975.
- Rivers, W. *Teaching Foreign Language Skills*. Chicago : The University of Chicago Press, 1968.